

De vertaling van deze pagina is automatisch geproduceerd met behulp van machinevertaling [Link]. Machinevertalingen kunnen fouten bevatten die de duidelijkheid en nauwkeurigheid van de informatie kunnen schaden; de Ombudsman kan niet aansprakelijk worden gehouden voor eventuele afwijkingen. Voor de grootste mate van betrouwbaarheid en rechtszekerheid wordt verwezen naar de bronversie in het Engels (klik op de link hierboven). Meer informatie vindt u in ons taal- en vertaalbeleid [Link].

Besluit in zaak 1408/2015/OV betreffende de naleving door de Europese Commissie van haar regels inzake speciale adviseurs

Besluiten

Zaak 1408/2015/OV - Geopend op 15/09/2015 - Besluit over 26/05/2016 - Betrokken instelling Europese Commissie (Kritische opmerking) |

Het probleem in deze klacht is het vermeende verzuim van de Europese Commissie bij de benoeming van een speciaal adviseur om zich te houden aan haar eigen regels inzake het voorkomen van belangenconflicten.

In september 2015 klaagden twee ngo's bij de Ombudsman dat de Commissie haar reglement niet had nageleefd toen zij een speciaal adviseur aanstelde om de voorzitter van de Commissie bij te staan. De Commissie heeft op 18 december 2014 een persbericht uitgebracht waarin zij de benoeming van de heer Edmund Stoiber als speciaal adviseur van de voorzitter van de Commissie aankondigde. Deze aankondiging werd gedaan drie maanden voordat de heer Stoiber officieel werd benoemd op 4 maart 2015, zonder enige disclaimer over de hangende administratieve vereisten waaraan nog moet worden voldaan. De klagers voerden aan dat deze vroegtijdige aankondiging het vermogen van de Commissie om een onpartijdige en kritische beoordeling uit te voeren van de vraag of de persoon in kwestie belangenconflicten had, in gevaar bracht. Zij klaagden ook dat de „verzekeringsverklaring” van de Commissie, een essentieel onderdeel van het benoemingsproces, geen melding heeft gemaakt van de functies die de speciale adviseur bij Nürnberger, een grote verzekeringsgroep, bekleedde.

De Ombudsman onderzocht de kwestie en stelde vast dat het persbericht van de Commissie onjuist en misleidend was. De Ombudsman constateerde ook dat de voortijdige aankondiging van de benoeming, zonder enige disclaimer, bij het belangstellende publiek legitieme twijfels opwekte over de vraag of een onpartijdig en kritisch onderzoek van de kwestie van belangenconflicten na de aankondiging was uitgevoerd. De Ombudsman constateerde wanbeheer door de Commissie op beide punten. De Ombudsman constateerde ook dat de

Commissie niet had uitgelegd waarom de functies van de benoemde speciaal adviseur in de verzekeringsgroep waren weggelaten in de „verklaring van zekerheid”. Ze constateerde dat dit ook neerkwam op wanbeheer.

—Achtergrond

1. Op 18 december 2014 heeft de Commissie een persbericht gepubliceerd waarin staat dat „*de voorzitter van de Europese Commissie, Jean-Claude Juncker, Dr. Edmund Stoiber heeft benoemd tot bijzonder adviseur voor betere regelgeving*” [1] (hierna „de speciaal adviseur [2]” of „de persoon in kwestie” genoemd). Diezelfde dag had de persoon in kwestie een ontmoeting met Commissievoorzitter Juncker en vicevoorzitter Timmermans, waarover een korte videoclip op de website van de Commissie werd geüpload [3] .
2. Diezelfde dag verzochten klagers, Friends of the Earth Europe (FoEE) en Corporate Europe Observatory (CEO) om toegang van het publiek tot i) de beëdigde verklaring van de speciale adviseur dat hij geen belangenconflicten had, ii) zijn activiteitenverklaring en iii) de verklaring van voorzitter Juncker dat de speciale adviseur geen belangenconflicten had. Volgens de regels van de Commissie (hieronder uiteengezet) moeten deze drie documenten samen met het verzoek tot benoeming van een speciaal adviseur worden ingediend. Klagers vroegen ook of de speciale adviseur was betaald en welke maatregelen waren genomen om te voorkomen dat hij een belangenconflict had, met name met betrekking tot zijn functies als voorzitter van de adviesraden van twee grote ondernemingen.
3. Op 7 januari 2015 ondertekende de speciaal adviseur een „*Verklaring ter ere van geen belangenconflict tussen de taken van speciaal adviseur bij de Commissie en andere activiteiten*” (bijlage 1 bij het reglement van de Commissie), alsmede een „*verklaring van activiteiten met het oog op toepassing op de functie van speciaal adviseur bij de Europese Commissie*” (bijlage 2 bij het reglement van de Commissie). In laatstgenoemde verklaring noemde de bijzonder adviseur zijn functies als voorzitter van de adviesraden van twee ondernemingen, alsmede zijn functie als lid van de raad van commissarissen van vier entiteiten die onder zeggenschap staan van Nürnberger, een grote verzekeringsgroep (hierna de verzekeringsgroep), en ook verschillende andere functies in zijn geboorteland.
4. Op 2 februari 2015 heeft de speciaal adviseur zijn activiteitenverklaring geactualiseerd om zijn functie als voorzitter van de adviesraad van een bank te vermelden.
5. Op 9 februari 2015 werd een „*Verzekeringsverklaring van voorzitter Jean-Claude Juncker over niet-belangenconflicten met het oog op de benoeming van Dr. Edmund Stoiber tot bijzonder adviseur van de Europese Commissie*” voltooid. Dit was optie B van het standaardmodel (bijlage 4 bij de regels van de Commissie) en erkende dat „*er een potentieel risico kan bestaan voor de goede naam van de Commissie vanwege de activiteiten van Dr Stoiber voor (naam van de ondernemingen)*”. De betrouwbaarheidsverklaring voegde hieraan toe: „*Het risico kan voldoende worden verminderd door ervoor te zorgen dat Dr Stoiber in zijn hoedanigheid van*

bijzonder adviseur geen zaken behandelt die betrekking hebben op [de betrokken vennootschappen]”.

6. Op 11 februari 2015 heeft de Commissie in antwoord op het verzoek van klagers om toegang van het publiek alle vier bovengenoemde documenten aan de klagers vrijgegeven.

7. Op 16 februari 2015 heeft de Commissie klagers ervan in kennis gesteld dat de speciale adviseur niet zou worden betaald. Met betrekking tot het vermijden van elk risico op een belangenconflict verwees de Commissie naar de betrouwbaarheidsverklaring van 9 februari 2015 en verklaarde zij dat zij ervoor zou zorgen dat de speciaal adviseur geen zaken met betrekking tot de betrokken ondernemingen zou behandelen wanneer zij met de Commissie samenwerkt. De Commissie zei ook dat de speciaal adviseur bij deze bedrijven geen operationele of leidinggevende functies had.

8. Op 4 maart 2015 heeft het college van commissarissen de betrokken persoon en verscheidene andere personen benoemd tot bijzonder adviseur [4] (van 5 maart 2015 tot en met 31 maart 2016).

9. Op 25 mei 2015 schreven klagers de Commissie dat, in strijd met de toepasselijke regels, de vier documenten betreffende de benoeming van de bijzonder adviseur waren opgesteld en ondertekend **nadat** hij was aangesteld. De klagers vroegen waarom de Commissie tot **na** de openbare aankondiging van de benoeming had gewacht om het standpunt met betrekking tot mogelijke belangenconflicten te controleren. Zij voerden aan dat de voorafgaande aankondiging de Commissie verhinderde een onpartijdige en kritische beoordeling uit te voeren. De klagers verzochten de Commissie ook haar beoordeling van de vraag of de speciaal adviseur een belangenconflict had, te heroverwegen.

10. Op 12 juni 2015 heeft de secretaris-generaal van de Commissie de klagers geantwoord dat, hoewel de benoeming van de speciaal adviseur op 18 december 2014 werd aangekondigd, pas op 4 maart 2015 de administratieve procedure werd afgesloten met een besluit van het college van commissarissen. De secretaris-generaal verklaarde dat de vier betrokken documenten aldus waren opgesteld vóór het besluit van het college over de benoeming van de speciaal adviseurs.

11. Op 3 september 2015 hebben de klagers zich tot de Ombudsman gewend.

De relevante wettelijke voorschriften

12. De punten 5 en 6 van de [5] „*Reglementen inzake speciale adviseurs van de Commissie*” [6] (de regels van de Commissie) luiden als volgt:

„ 5. *Selectie en aanwijzing van speciale adviseurs*

Elk lid van de Commissie dat een speciaal adviseur wenst in te schakelen, moet DG ADMIN [thans

DG Personele Middelen en Veiligheid — DG HRJ binnen de vastgestelde termijn (januari van elk jaar) schriftelijk in kennis stellen van de uit te voeren taken, het verwachte aantal dagen werk en een raming van de kredieten voor dienstreizen,... Bovendien moet **elk lid van de Commissie bij de benoeming van een adviseur ervoor zorgen dat er geen belangenconflict bestaat tussen de toekomstige taken van zijn speciale adviseur en eventuele activiteiten van buitenaf. Elk verzoek tot benoeming van een bijzonder adviseur bij DG ADMIN moet derhalve vergezeld gaan van de volgende drie documenten :**

- beëdigde verklaringen en activiteitenverklaringen van de bijzondere adviseur (bijgaande formulieren): kandidaat-bijzondere adviseurs moeten **op erewoord een verklaring op erewoord** ondertekenen waarin staat dat zij op de hoogte zijn van de desbetreffende artikelen van het Statuut (artikelen 11 en 11 bis) en dat er geen belangenconflict is met de taken die zij op het punt staan te vervullen. Zij moeten ook een **verklaring van activiteiten** invullen en ondertekenen, die DG ADMIN namens het tot het sluiten van arbeidsovereenkomsten bevoegde gezag (AECC) zal controleren voordat zij hun functie aanvaarden, teneinde te voorkomen dat er sprake is van belangenverstrengeling;

- **betrouwbaarheidsverklaring van** het lid van de Commissie (model bijgevoegd in bijlage): op basis van de ontvangen verklaringen moeten de verantwoordelijke leden van de Commissie vaststellen dat er geen belangenconflict bestaat met betrekking tot de speciale adviseurs die zij hebben gekozen en moeten zij hun benoemingsverzoeken bevestigen.

DG ADMIN controleert vervolgens of er geen belangenconflict is tussen de toekomstige taken van de speciale adviseur en eventuele externe activiteiten **op basis van de door de leden van de Commissie verstrekte documenten** . De speciale adviseurs kunnen worden verzocht nadere informatie te verstrekken voor dit doel. Deze informatie wordt doorgegeven aan de betrokken leden van de Commissie om hen te helpen bij het nemen van een definitief besluit over hun benoemingsverzoek. DG ADMIN stelt het met personeel en administratie belaste lid van de Commissie in kennis van het resultaat van deze controle. (...) ”

6. Aanwijzing en aanwijzing van speciale adviseurs

„ Na raadpleging van de Juridische Dienst en DG BUDG en na de begrotingsautoriteit naar behoren in kennis te hebben gesteld, **benoemt de Commissie op voorstel van de voor Personeelszaken en administratie verantwoordelijke ondervoorzitter, in overleg met de voorzitter, aan het begin van elk jaar (eind maart)** betaalde en onbetaalde speciale adviseurs via mondelinge behandeling (administratieve en begrotingszaken) en belast DG ADMIN met hun benoeming. ...

Zodra de speciale adviseurs zijn aangewezen, stelt DG ADMIN voor elke bijzonder adviseur een ontwerpcontract (standaardcontract) op... **De uitvoering van de contracten kan pas van start gaan nadat zij door de AECC zijn ondertekend .**

Zodra hun benoeming is goedgekeurd, wordt een lijst van de speciale adviseurs, samen met hun beëdigde verklaringen en curriculum vitae (die geen privégegevens mogen bevatten, zoals

gezinssituatie, privéadres, enz.), op de Europa-website van de Commissie geplaatst " (cursivering van mij) .

„Het onderzoek”

13. De Ombudsman heeft een onderzoek naar de klacht geopend en de volgende beweringen en beweringen vastgesteld:

Bewering:

De Commissie heeft haar reglement inzake speciale adviseurs (met name de punten 5 en 6) niet nageleefd bij de benoeming van de betrokken persoon tot bijzonder adviseur van de voorzitter van de Commissie.

Vorderingen:

1) De Commissie moet erkennen dat haar nalatigheid neerkomt op wanbeheer en maatregelen nemen om ervoor te zorgen dat inbreuken op haar regels inzake speciale adviseurs niet opnieuw plaatsvinden.

2) De Commissie moet verduidelijken hoe zij eventuele belangenconflicten die voortvloeien uit de huidige posities van de bijzonder adviseur in een verzekeringsmaatschappij, tot een minimum zal beperken.

14. Op 21 oktober 2015 heeft de Ombudsman het dossier van de Commissie over de benoeming van de speciaal adviseur geïnspecteerd, met inbegrip van met name de documenten over de beoordeling van het dossier van de speciale adviseur door DG HR. Op 1 december 2015 heeft de Ombudsman de Commissie verzocht op de klacht te reageren en met name de volgende drie punten te behandelen:

1) kan de Commissie, aangezien het besluit over de benoeming van de speciaal adviseur op 4 maart 2015 door het college van commissaris is genomen, dit besluit verzoenen met haar persbericht van 18 december 2014, waarin werd verklaard dat „ **de voorzitter van de Europese Commissie, Jean-Claude Juncker, Dr. Edmund Stoiber heeft benoemd tot bijzonder adviseur voor betere regelgeving** ”?

in de tweede plaats werd in de activiteitenverklaring van de bijzonder adviseur van 7 januari 2015 vermeld dat hij lid was van de raad van commissarissen van vier afzonderlijke entiteiten die onder zeggenschap staan van de verzekeringsgroep. Gelet op het feit dat het van essentieel belang is om elk conflict *of de verschijning ervan* te vermijden, werd de Commissie verzocht uit te leggen waarom zij van mening was dat er geen risico kon bestaan voor de goede naam van de Commissie gezien de activiteiten van de betrokken persoon voor die verzekeringsgroep.

in de derde plaats heeft de Ombudsman met betrekking tot de kwestie van het minimaliseren van eventuele belangenconflicten die voortvloeien uit de standpunten van de bijzonder adviseur met de verzekeringsgroep, gevraagd of de Commissie bereid was haar standpunt te heroverwegen en de betrouwbaarheidsverklaring te wijzigen door te besluiten dat de betrokken persoon in zijn hoedanigheid van bijzonder adviseur zaken betreffende die verzekeringsgroep niet mag behandelen.

15. Op 21 maart 2016 ontving de Ombudsman het advies van de Commissie over de klacht en op 27 april 2016 de opmerkingen van de klagers naar aanleiding van het advies van de Commissie. Bij de uitvoering van het onderzoek heeft de Ombudsman rekening gehouden met de argumenten en adviezen van de partijen.

Inleidende opmerkingen

16. Het onderzoek heeft uitsluitend betrekking op de bewering dat **de Commissie** bij de aanstelling van de betrokken persoon als bijzonder adviseur de regels inzake bijzondere adviseurs niet heeft nageleefd. Dit onderzoek heeft geen betrekking op handelingen van de persoon in kwestie.

17. Het feit dat de betrokkene aan het einde van zijn mandaat in maart 2016 is afgetreden als bijzonder adviseur, doet geen afbreuk aan dit onderzoek, dat betrekking heeft op het gedrag van de Commissie bij de benoeming van speciaal adviseurs.

18. Naar aanleiding van een aantal andere klachten [7] met betrekking tot de benoeming van speciale adviseurs bij de Commissie, zal de Ombudsman zeer binnenkort een strategisch onderzoek openen naar de naleving van de regels van de Commissie bij de benoeming van speciale adviseurs en of het nodig kan zijn deze regels te wijzigen.

Vermeende niet-naleving van de regels inzake speciale adviseurs

Argumenten die aan de Ombudsman zijn voorgelegd

19. Klagers betogen dat de Commissie door het perscommuniqué van 18 december 2014 de indruk wekte dat de betrokken persoon al als bijzonder adviseur was aangesteld. Als bewijs hiervan verklaarden de klagers dat ten minste één belangengroep de speciaal adviseur in februari 2015 [8] benaderde om kwesties van betere regelgeving te bespreken.

20. In antwoord daarop heeft de Commissie bevestigd dat het college van commissarissen op 4 maart 2015 het besluit heeft genomen om de betrokken persoon als bijzonder adviseur aan te wijzen. Ter voorbereiding van dit besluit hebben de betrokken diensten van de Commissie de procedure van de desbetreffende regels volledig nageleefd. Deze procedure omvatte met name

de kennisgeving aan de begrotingsautoriteit, de opstelling van de nodige verklaringen en verklaringen, overleg met de Juridische Dienst en DG Begroting en de beoordeling van mogelijke belangenconflicten. De screeningprocedure werd uitgevoerd en werd niet beïnvloed door hetgeen werd vermeld in het persbericht van 18 december 2014.

21. De Commissie verklaarde dat het persbericht van 18 december 2014 een weerspiegeling was van het grote belang dat de Commissie hecht aan betere regelgeving, de „*toekomstige rol van de speciaal adviseur*” beschreef en de „*vooropgestelde rol*” van de persoon in kwestie als speciaal adviseur voor betere regelgeving aankondigde. De verwijzingen naar een toekomstige rol voor een speciaal adviseur — bedoeld om de politieke vastberadenheid over te brengen om actie te ondernemen — belemmerden geenszins het rechtmatige selectieproces van de toekomstige houder van de functie. Persberichten zijn aankondigingen, geen juridische documenten, en de in dit geval gebruikte formuleringen hadden geen invloed op de benoemingsprocedure.

22. Met betrekking tot de vraag of de Commissie naar behoren heeft nagegaan of de speciale adviseur zich daadwerkelijk in een belangenconflict bevond, merkten de klagers op dat de Commissie in de betrouwbaarheidsverklaring van voorzitter Juncker had verwezen naar het werk van de speciale adviseur met andere ondernemingen. Zijn posities met de verzekeringsgroep werden echter niet genoemd als een potentieel risico in termen van een belangenconflict. De klagers verklaarden vervolgens dat het onduidelijk was waarom verwijzingen naar deze posities werden weggelaten, aangezien die verzekeringsgroep een van de grootste verzekeringsmaatschappijen van Duitsland was en door het initiatief voor betere regelgeving kon worden beïnvloed.

23. In antwoord daarop heeft de Commissie verklaard dat in artikel 5 van de Regeling welke van toepassing is op de andere personeelsleden van de Europese Unie (RAP) „*bijzondere adviseur*” wordt gedefinieerd als een persoon „*die, op grond van zijn bijzondere kwalificaties en ondanks een andere beroepsbezoldiging, wordt ingeschakeld om een van de instellingen van de Unie bij te staan*”. Andere winstgevende activiteiten zijn dus uitdrukkelijk toegestaan door de CEOS. Een louter theoretisch verband tussen een andere activiteit en het mandaat — dat in praktisch alle gevallen waarin het mandaat zeer ruim is geformuleerd — zou kunnen worden vastgesteld, volstaat op zich niet om de benoeming van de bijzonder adviseur uit te sluiten of een vermoeden van een belangenconflict op te werpen. Dit blijkt ook uit punt 5 van de regels van de Commissie, volgens welke het evenredigheidsbeginsel in acht moet worden genomen bij de beoordeling van mogelijke belangenconflicten. Het is in feite noodzakelijk om een situatie te vermijden waarin personen met een passende achtergrond vanwege hun ervaring of andere activiteiten geen speciale adviseursfuncties konden worden aangeboden.

24. De Commissie heeft verklaard dat bij de beoordeling van het al dan niet bestaan van een belangenconflict rekening moet worden gehouden met de voor de Commissie uit te voeren taken. Het mandaat van de speciaal adviseur was zeer breed en algemeen en richt zich op advies over verschillende aspecten van betere regelgeving. De betrokken persoon, in zijn hoedanigheid van bijzonder adviseur, is niet verzocht zaken te behandelen die betrekking hebben op de in zijn activiteitenverklaring genoemde vennootschappen. In antwoord op het

argument van klagers dat de betrouwbaarheidsverklaring van de Commissie van 9 februari 2015 niet betrekking had op alle door de speciaal adviseur in zijn activiteitenverklaring vermelde activiteiten, verklaarde de Commissie dat de betrouwbaarheidsverklaring en de activiteitenverklaring verschillende doelen hebben: Het doel van de betrouwbaarheidsverklaring is om op basis van de verklaring van activiteiten te bevestigen dat er met betrekking tot de uit te voeren taken geen belangenconflict bestaat tussen de toekomstige taken als bijzonder adviseur en de lopende externe activiteiten. In die zin verdubbelt de betrouwbaarheidsverklaring niet de verklaring van activiteiten, maar richt hij zich **alleen op die activiteiten die relevant zijn in het kader van een risico op potentiële of reële belangenconflicten**.

25. De Commissie heeft erop gewezen dat het feit dat de activiteiten van de betrokken persoon voor de verzekeringsgroep niet uitdrukkelijk in de betrouwbaarheidsverklaring zijn vermeld, niet betekent dat hij in zijn hoedanigheid van bijzonder adviseur zaken kan behandelen die specifiek betrekking hebben op deze vennootschap. Volgens de Commissie heeft de bijzonder adviseur dergelijke zaken tijdens zijn opdracht (van 5 maart 2015 tot en met 31 maart 2016 [9] niet behandeld). Hij bleef hoe dan ook onderworpen aan de bepalingen inzake belangenconflicten van artikel 124 RAP (met name de artikelen 11 en 11 bis van het Statuut). Zij voegde daaraan toe dat de speciaal adviseur in zijn verklaring op erewoord van 7 januari 2015 uitdrukkelijk heeft bevestigd dat hij op de hoogte was van deze verplichtingen.

26. In hun opmerkingen wezen **de klagers** erop dat de voorzitter en de vicevoorzitter van de Commissie op 18 december 2014 niet alleen een persbericht hebben uitgebracht over de benoeming van de speciaal adviseur, maar dat de voorzitter en de vicevoorzitter van de Commissie hem op dezelfde dag ook hebben verwelkomd in zijn nieuwe rol en het als een volbracht feit hebben gepresenteerd. Het zou dan ook voor de Commissie aanzienlijke politieke verlegenheid hebben veroorzaakt indien de speciale adviseur uiteindelijk niet was benoemd. Hoewel het persbericht misschien geen juridisch bindend document is, heeft het zeker een sterke publieke perceptie gewekt dat de benoemingsprocedure was afgerond. De klagers voerden derhalve aan dat de beoordeling van belangenconflicten werd geschaad door de openbare aankondiging van de Commissie van 18 december 2014.

De beoordeling van de Ombudsman

l) Het argument dat het perscommuniqué van de Commissie van 18 december 2014 afbreuk heeft gedaan aan de beoordeling door de Commissie van belangenconflicten

27. Uit de punten 5 en 6 van het reglement van de Commissie blijkt dat een bijzonder adviseur pas kan worden benoemd nadat is **vastgesteld** dat er geen belangenconflict is. De chronologische stappen in deze procedure zijn de volgende. De commissaris die een speciale adviseur wil inschakelen, stelt DG HR in kennis van de drie gevraagde documenten, namelijk 1) de verklaring onder ede, 2) de activiteitenverklaring en 3) de betrouwbaarheidsverklaring. Op basis van deze documenten controleert DG HR of er geen belangenconflicten zijn. Vervolgens worden de Juridische dienst van de Commissie en DG Begroting geraadpleegd. Ten slotte benoemt de Commissie de speciale adviseur. De Commissie heeft vervolgens ook de

mogelijkheid om een persbericht uit te brengen om het publiek op de hoogte te stellen van haar besluit.

28. In de onderhavige zaak heeft de Commissie echter, voordat een van deze stappen werd ondernomen, op 18 december 2014 voor het eerst een persbericht uitgebracht waarin zij aankondigde dat de speciaal adviseur op die dag was aangesteld. Het was slechts twee weken na deze aankondiging dat de Special Adviseur zijn beëdigde verklaring en verklaring van activiteiten (op 7 januari 2015) heeft ingediend, die werden gebruikt om te beoordelen of de speciaal adviseur belangenconflicten had. De procedure culmineerde in de formele benoeming van de speciaal adviseur op 4 maart 2015, bij besluit van de Commissie.

29. De Ombudsman merkt op dat de duidelijke formulering van het perscommuniqué — althans in de ogen van het publiek — er geen twijfel over laat bestaan dat de speciaal adviseur inderdaad op 18 december 2014 was aangesteld. Bovendien heeft de Commissie, naast het persbericht, op haar website een korte videoclip van de vergadering van 18 december 2014 tussen de speciaal adviseur en de voorzitter en vicevoorzitter van de Commissie beschikbaar gesteld. In de tekst van die videoclip wordt vermeld dat de voorzitter en vicevoorzitter van de Commissie „een *ontmoeting hebben met Edmund Stoiber*, speciaal adviseur van de Europese Commissie over betere regelgeving”. In het bericht onder de clip wordt nogmaals vermeld dat „de laatste door Jean-Claude Juncker diezelfde dag door Jean-Claude Juncker tot bijzonder adviseur van de Europese Commissie voor betere regelgeving was benoemd” (cursivering van mij). Deze verklaringen en verwijzingen laten vanuit het oogpunt van het publiek geen dubbelzinnigheid over, maar dat de betrokken persoon inderdaad op 18 december 2014 was aangesteld.

30. De Commissie heeft aangevoerd dat in haar persbericht in feite wordt verwezen naar de „*toekomstige*” en „*voorziene*” rol van de speciaal adviseur. Deze twee woorden komen echter niet voor in het persbericht, waarin alleen wordt **gesteld dat de betrokken persoon op 18 december 2014 is aangesteld**. De Ombudsman is het met de Commissie eens dat persberichten geen formele juridische documenten zijn. Er worden echter persberichten uitgebracht om het publiek te informeren. Principes van goed bestuur vereisen dat ze zo nauwkeurig mogelijk zijn. Dit kan niet worden gezegd van een persbericht waarin staat dat een persoon op 18 december 2014 is aangesteld, terwijl die persoon in feite pas in een veel latere fase, op 4 maart 2015 [10], wettelijk is benoemd. Het persbericht van de Commissie is derhalve onjuist en misleidend. Dit is volgens de Ombudsman een vorm van wanbeheer. Als in uitzonderlijke omstandigheden een voorlopige aankondiging moet worden gedaan over senior benoemingen, moeten deze een duidelijke en sterke disclaimer bevatten over hangende administratieve vereisten waaraan nog moet worden voldaan.

II) Het verzuim van de Commissie om in de betrouwbaarheidsverklaring de posities van de betrokken persoon in de verzekeringsgroep te vermelden

31. Artikel 11 bis van het Statuut bepaalt dat „[d]e ambtenaar bij de uitoefening van zijn functie en behoudens de hierna bepaalde bepalingen geen betrekking heeft op een aangelegenheid waarin hij direct of indirect enig persoonlijk belang heeft dat zijn onafhankelijkheid, en met

name de familiale en financiële belangen , kan aantasten ” (cursivering van mij). Artikel 124 RAP inzake bijzondere adviseurs bepaalt dat artikel 11 bis van het Statuut van overeenkomstige toepassing is op bijzondere adviseurs.

32. De regels van de Commissie inzake speciale adviseurs bevatten ook gedetailleerde procedureregels om belangenconflicten te voorkomen. De Commissie heeft in haar nota van 18 november 2014 betreffende de start van de aanwijzing van speciale adviseurs in 2015 benadrukt dat het, onder verwijzing naar het besluit van een eerdere Ombudsman, **van essentieel belang is om belangenconflicten of het verschijnen daarvan te vermijden** .

33. De Commissie heeft geen overtuigende verklaring gegeven voor haar verzuim om in de betrouwbaarheidsverklaring de functies van de betrokken persoon in de betrokken verzekeringsgroep op te nemen. De Commissie heeft enkel het verschil uitgelegd tussen het doel van de verklaring van rente en de betrouwbaarheidsverklaring. Deze verklaring verduidelijkt echter niet waarom, in vergelijking met de posities van de betrokken persoon in de drie andere ondernemingen (die volgens de Commissie een potentieel risico zouden kunnen vormen), zijn posities in de verzekeringsgroep geen risico konden vormen.

34. De Ombudsman merkt op dat, terwijl in de andere ondernemingen de persoon in kwestie de voorzitter („*Leiter/Leitung*”) van de adviesraad van de onderneming was, hij lid was van de raad van toezicht van de vier entiteiten waarover de verzekeringsgroep zeggenschap heeft. Het is niet duidelijk of dit de reden was voor de Commissie om deze standpunten anders te behandelen. Gezien het feit dat het echter van essentieel belang is **om belangenconflicten of verschijningen daarvan in de perceptie van het publiek te vermijden** , mag het geen verschil maken of een persoon een vooraanstaand lid/voorzitter of gewoon lid van een raad van toezicht/adviesraad van een vennootschap is, aangezien deze persoon in beide gevallen ten minste een aantal belangen met die vennootschap zal delen, met inbegrip van financiële belangen.

35. De Ombudsman merkt op dat de Commissie uitdrukkelijk heeft verklaard dat de persoon in kwestie nooit zaken met betrekking tot de specifieke verzekeringsgroep heeft behandeld terwijl hij speciaal adviseur was. De Ombudsman vindt geen reden om dit ter discussie te stellen. Dit neemt echter niet weg dat een dergelijke verzekering had moeten worden gegeven **voordat** de betrokkene zijn rol als bijzonder adviseur op zich nam. De Ombudsman is van mening dat het verzuim van de Commissie om dergelijke garanties tijdig te geven, wanbeheer vormde.

36. Meer in het algemeen beleten de klagers het perscommuniqué van de Commissie om een onpartijdig en kritisch onderzoek van de kwestie van belangenconflicten uit te voeren.

37. Uit de inspectie door de Ombudsman van het dossier van de benoemingsprocedure bleek dat de diensten van de Commissie de kwestie van belangenconflicten wel degelijk grondig hebben onderzocht. Daarbij heeft zij rekening gehouden met de door de klagers gestelde vragen. Als gevolg van dit onderzoek en van verdere suggesties van DG HR is de betrouwbaarheidsverklaring tweemaal gewijzigd om een verwijzing naar mogelijke risico's als gevolg van het werk van de betrokken persoon voor bepaalde ondernemingen op te nemen, en

een vereiste toe te voegen dat hij in zijn hoedanigheid van bijzonder adviseur geen zaken met betrekking tot deze vennootschappen mag behandelen.

38. Ondanks de gedetailleerde beoordeling van het belangenconflict van de speciale adviseur door DG HV, is de Ombudsman echter van mening dat het onjuiste en misleidende persbericht van 18 december 2014 er niettemin toe zou kunnen leiden dat leden van het publiek ernstige twijfels hebben over de integriteit van die beoordeling. Burgers kunnen zich terecht afvragen hoe de Commissie tot een andere conclusie zou kunnen komen, aangezien de bewoordingen van het perscommuniqué van 18 december 2014 hen een *fait accompli* voor de benoeming van de betrokken persoon als speciaal adviseur door de voorzitter van de Commissie hebben voorgelegd.

Conclusies

Op basis van haar onderzoek naar deze klacht maakt de Ombudsman de volgende twee kritische opmerkingen:

Het perscommuniqué van de Commissie van 18 december 2014, volgens hetwelk de betrokken persoon op diezelfde dag tot bijzonder adviseur was benoemd, terwijl hij in feite pas op 4 maart 2015 was aangesteld, was onjuist en misleidend voor het publiek. In het perscommuniqué werd ook — in de ogen van het publiek — twijfel geuit over de vraag of de Commissie, in overeenstemming met de regels van de Commissie, een onpartijdig en kritisch onderzoek naar de kwestie van belangenconflicten had verricht. Dit betekende wanbeheer.

De Commissie heeft verzuimd tijdig een volledige betrouwbaarheidsverklaring met betrekking tot het werk van een speciaal adviseur af te geven. Dit betekende ook wanbeheer.

De klagers en de Commissie zullen van dit besluit in kennis worden gesteld.

Emily O'Reilly

Straatsburg, 26/05/2016

[1] http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-2761_en.htm [Link]. Van 2007 tot 2014 was de heer Stoiber, voormalig minister-president van Beieren, reeds voorzitter van de groep op hoog niveau inzake administratieve lasten, die de Commissie adviseerde.

[2] Voor een gemakkelijke verwijzing — en afgezien van enkele verwijzingen in citaten naar de persoon bij naam — wordt in de hele tekst „*Special Adviser*” gebruikt om naar de persoon in kwestie te verwijzen, ook al is hij formeel pas op 4 maart 2015 benoemd tot bijzonder adviseur.

Soms wordt echter de term „persoon in kwestie” gebruikt om verwarring te voorkomen.

[3] <http://ec.europa.eu/avservices/video/player.cfm?sitelang=en&ref=I096993> [Link].

[4] Notulen van de 2118e vergadering van de Commissie (PV(2015) 2118 final, blz. 12): <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/10061/2015/EN/10061-2015-2118-EN-F1-1.PDF> [Link]

[5] Bijzondere adviseurs zijn onderworpen aan de artikelen 123 en 124 van de Regeling welke van toepassing is op de andere personeelsleden van de Europese Unie (RAP) en artikel 124 RAP bevat verschillende artikelen van het Statuut die naar analogie van toepassing zijn.

[6] Besluit C(2007) 6655 van de Commissie van 19 december 2007 (http://ec.europa.eu/civil_service/docs/special_advisers/comm_c_2007_6655_1_en.pdf) , [Link] zoals gewijzigd bij Besluit C(2014) 541 final van de Commissie van 6 februari 2014 tot wijziging van de regels inzake bijzondere adviseurs van de Commissie (C(2007) 6655) (C(2007) 6655 [Link]).

[7] Deze andere klachten hebben geen betrekking op de persoon in kwestie in dit onderhavige onderzoek.

[8] De relevante link van de klagers (naar de website www.apotheke-adhoc.de) werkt niet. Het volgende artikel op dezelfde website (<http://www.apotheke-adhoc.de/nachrichten/markt/nachricht-detail-markt/temperaturfuehrung-apotheker-hermann>) verwijst [Link] echter naar een apotheker die de betrokkene benaderde en vermeldt dat laatstgenoemde in december 2014 is aangesteld als bijzonder adviseur.

[9] De Commissie heeft in haar advies van 21 maart 2016 verklaard dat de bijzonder adviseur zaken die betrekking hebben op die vennootschap niet heeft behandeld en dat hij dergelijke zaken voor de resterende korte periode tot en met 31 maart 2016 niet zou behandelen.

[10] In haar brief van 1 december 2015 aan de Commissie merkte de Ombudsman op dat haar diensten tijdens de inspectie van de relevante documenten van de Commissie geen toegang hadden tot relevante documenten van DG Communicatie noch van het kabinet van de voorzitter met betrekking tot het persbericht van 18 december 2014. Zij verzocht de Commissie derhalve alle relevante informatie of kopieën van documenten in haar advies op te nemen. Er werden echter geen verdere documenten ontvangen.